



РЕЦЕНЗИЯ

Вх. № РД-1111 / 28.08.2024

на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“
по обявена процедура от Икономически университет – Варна по професионално
направление 3.8 „Икономика“, докторска програма „Икономика и управление
(строителство и недвижима собственост)“

1. Обща информация

- изготвил рецензията: **проф. д-р Росен Николаев**
- основание за написване на рецензията: участие в научно жури, назначено със заповед на Ректора на ИУ-Варна № РД-06-93 / 27.06.2024 г. и решение на научното жури, взето на първо заседание на 28.06.2024 г.
- автор на дисертационния труд: **Миглена Стефанова Станева-Тодорова**
- тема на дисертационния труд: **„Управление на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти“**

2. Данни за дисертанта

Миглена Станева-Тодорова е придобила образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по специалност „Финанси“ и образователно-квалификационна степен „магистър“ по специалност „Икономика на недвижимата собственост“ в Икономически университет – Варна. Изборът ѝ да се обучава в образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Икономика и управление (строителство и недвижима собственост)“ е логичен и предначертан след придобитата от нея магистратура с успех отличен 6,00. Това обяснява и задълбочените и теоретични познания и компетентност по проблемите, изследвани в дисертационния труд.

Миглена Станева-Тодорова е зачислена в редовна докторантура с тригодишен срок на обучение от 01.02.2017 г. и научен ръководител проф. д-р Стоян Стоянов.

По време на обучението си в докторантура е спазвала стриктно изпълнението на индивидуалния си план. Издържала е успешно докторантски изпити по „Интернет и офис приложения в научните изследвания“ с оценка отличен 6,00, „Строително предприемачество“ с оценка много добър 5,25, „Икономика на предприятието“ с оценка отличен 5,75 и „Методология и методи на научните изследвания“ с оценка отличен 5,75.

Отчислена е с право на защита в срок от пет години, считано от 03.02.2020 г. Дисертационният труд и авторефератът по него на докторант Миглена Станева-Тодорова са обсъдени в катедра „Бизнес, инвестиции, недвижими имоти“, като след съобразяване с отправените от членовете на катедрата критични бележки, на 11.06.2024 г. е взето решение да се отправи предложение към факултетния съвет на Стопански факултет при Икономически университет – Варна за откриване на процедура за защита на дисертацията.

Миглена Станева-Тодорова има и сравнително богат опит в практиката, тъй като в рамките на трудовия си стаж е работила в сферите финанси, недвижими имоти, проектна дейност и др. Трябва да се отбележи практическият и опит като консултант по управление на недвижима собственост (4 години) и експерт „Програми и проекти“ (4 години).

Миглена Станева-Тодорова като докторант е участвала в три проекта за научно-приложни изследвания към Икономически университет – Варна и в един научноизследователски проект към Фонд „Научни изследвания“. Участвала е в



множество различни специализации и обучения, научни конференции и органи на управление в Икономически университет – Варна от квотата на докторантите.

Считам, че образованието и трудовият опит обясняват наличието както на теоретични, така и на практически познания по темата на дисертационния труд на докторанта.

3. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд е в общ обем от 280 страници. Основната част се състои от заглавна страница, съдържание, въведение (5 стр.), три глави (243 стр.), заключение (3 стр.) и използвана литература. Добавени са и приложения в обем от 16 страници.

В текста са включени 35 фигури и 38 таблици, като 29 от тях са собствена разработка на автора. Използваната литература включва 120 заглавия, от които 81 на кирилица, 23 на латиница и 16 уеб сайта.

4. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд, мнение относно коректността на автореферата на дисертационния труд и лексикалната и стиловата характеристика на текста

Дисертационният труд е посветен на актуална и значима за теорията и практиката проблематика, като във въведението на изследването авторът аргументирано обосновава този факт. Коректно са дефинирани обект, предмет и задачи на изследването, с оглед изпълнение на поставената цел, а именно да се изследват и идентифицират в теоретичен и практико-приложен аспект предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство и на тази основа да се формулират иновативни стратегии за усъвършенстване на процеса по управление на предприемаческите рискове, така че да се минимизират отрицателните въздействия на рисковете върху ефективното изпълнение на инвестиционните проекти за жилищно строителство. Тезата, която защитава авторът е, че чрез успешно управление на предприемаческите рискове строителните предприемачи биха могли да разрешат в по-голяма степен различни проблеми при реализацията на инвестиционни проекти за жилищно строителство. Посочени са основните изследователски методи и някои ограничения.

Първа глава на дисертационния труд има теоретичен характер и е свързана с теоретико-методическите аспекти на предприемаческите рискове в инвестиционните проекти за жилищно строителство. Първият параграф представя същността на инвестициите и инвестиционните проекти за жилищно строителство. Представени са различни дефиниции на понятието инвестиция, класификации и особености. Изведени са особеностите на инвестициите в недвижими имоти и инвестиционните проекти за жилищно строителство, както и е представен жизненият цикъл на инвестиционните проекти за жилищно строителство. Във втория параграф вниманието е насочено към икономическата същност на предприемаческите рискове в инвестиционните проекти за жилищно строителство. Представено е ретроспективно и съвременно разбиране за същността на риска, след което вниманието на автора е насочено към изясняване на същността на понятието „предприемачески риск“. В третия параграф авторът много детайлно описва използваната в дисертационния труд методика за изследване на предприемаческите рискове в инвестиционните проекти за жилищно строителство. В този параграф, за целите на своето изследване, авторът адаптира известната в литературата методика „изследователски лук“. Също така представя същността на понятието „индекс на относително въздействие“, който се прилага за оценка на риска и



идентифицира някои негови слабости. На тази база предлага „модифициран индекс на относително въздействие“, който напълно коректно елиминира идентифицираните недостатъци. Впечатлението ми от първа глава е, че авторът е усвоил способността да проучва и коректно да цитира научна литература и да извлича необходимата информация за неговото изследване. Навсякъде, след като са проучени становища на специалисти по темата, е представено авторовото становище по въпроса. Изведени са авторови дефиниции, класификации и виждания по изследваните проблеми. Всички параграфи завършват с обобщения, които водят към изследванията в следващия параграф.

Втора глава на дисертационния труд има изследователски характер. Тя е разработена на база анкетно проучване, конструирано и проведено от автора и имащо за цел да изследва предприемаческите рискове в инвестиционните проекти за жилищно строителство. За оценка на риска в изследването е използван предложението от автора „модифициран индекс на относително въздействие“. Тази глава е логично структурирана в три параграфа и всеки от тях включва анализ на предприемаческите рискове, влияещи съответно на бюджета, на качеството и на времето на инвестиционните проекти за жилищно строителство. Първо е извършен анализ на данните от различните фази на инвестиционните проекти за жилищно строителство и на тази основа са идентифицирани ключови 20 предприемачески риска, които влияят съответно на бюджета, на качеството и на времето за реализация на проекта. Проведената анкета, получените резултати и техният анализ дават много ценна информация за текущото състояние на предприемаческите рискове в инвестиционните проекти за жилищно строителство. Параграфите завършват с основни изводи и заключения.

Трета глава на дисертационния труд има изследователски и практико-приложен характер и е посветена на иновативни стратегии за управление на предприемаческите рискове в инвестиционните проекти за жилищно строителство. В първия параграф са анализирани резултатите от проведено анкетно проучване сред 50 строителни предприемачи, представители на 50 строителни фирми в България. Този анализ предоставя ценни данни и оценка на ефективността на съществуващите практики за управление на проекти в сектора на жилищното строителство, на чиято основа са формулирани научно обосновани препоръки и насоки за строителните предприемачи в България. Във втория параграф са описани подробно и нагледно представени възможностите на уеб базираната платформа за управление на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство. Тази платформа следва да се оцени високо не само заради своите реални практически възможности за оценка на риска на база „модифицирания индекс на относително въздействие“, но и защото е лично дело на автора на дисертационния труд. В третия параграф са представени възможностите на изкуствения интелект за управление на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство. Авторът предлага ръководство за ефективно използване на ChatGPT 3.5 в контекста на управление на предприемаческите рискове, като формулира последователност от действия и конкретни въпроси по отношение на рисковете на инвестиционния проект за жилищно строителство.

В заключението авторът е обобщил основните постигнати резултати в дисертационния труд и своето виждане за теоретичните и практически приноси моменти.

Считам, че дисертационният труд е представен във формата на монографичен ръкопис и съдържа значими научно-приложни резултати, постигнати на база изследване на реален практически проблем, които могат да се приемат за оригинален принос в



науката. Изложението е логично и последователно. Стилът на писане е научен и едновременно с това четивен. Използваните литературни източници са коректно цитирани и в изследването ясно личи авторовото становище по темата. Авторът е придобил задълбочени теоретични и практически познания по отношение на управлението на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство.

Авторефератът по дисертационния труд е в обем от 50 страници и е разработен според утвърдените изисквания. В него е представено коректно в съкратен вид съдържанието на дисертационния труд. Обобщени са основните приноси на автора и са посочени публикациите на автора по темата на дисертацията.

5. Идентифициране и оценяване на научните и научно – приложните приноси в дисертационния труд

В дисертационния труд на Миглена Станева-Тодорова откривам съществени приносни моменти, които мога да разделя на три групи – приноси с теоретичен характер, приноси с изследователски характер и приноси с практико-приложен характер.

- Приносите с теоретичен характер са свързани основно с: направените теоретични проучвания, анализи и изводи относно същността на понятията „инвестиции“, „инвестиции в недвижими имоти“, „инвестиционни проекти за жилищно строителство“, „финансиране на инвестиционен проект“ и „предприемачески риск“; предложените две широкообхватни класификации на видовете инвестиции и на рискове по водещи критерии; предложения „модифициран индекс на относителното въздействие“, специално адаптиран за целите на изследването, но приложим и за други подобни изследвания.
- Приносите с изследователски характер са свързани основно с конструиранияте анкети, проведените проучвания и обобщени и анализирани резултати, което предоставя ценна информация за състоянието на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство в България и дава възможност за извършването на обосновани конкретни оценки и мерки за ограничаване въздействието на рисковете.
- Приносите с практико-приложен характер са свързани основно с разработването на реално работеща уеб базирана платформа за оценка на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство и интегриране на изкуствен интелект в управлението им.

6. Публикации и участие в научни форуми

Докторант Миглена Станева-Тодорова представя три самостоятелни публикации, два доклада и една статия, като и двата доклада са свързани с участие в научни конференции „Строително предприемачество и недвижима собственост“, организирани от катедра „Бизнес, инвестиции, недвижими имоти“ при Икономически университет – Варна през 2017 г. и 2018 г. Статията е публикувана в списание „Недвижими имоти и бизнес“ на Университета за национално и световно стопанство през 2019 г. И трите публикации са в издания, включени в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране и следователно се оценяват с по 10 точки. По този начин са изпълнени минималните национални изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.



В статията „Икономическа същност на предприемаческия риск“ авторът проследява еволюцията на понятието „предприемачески риск“, като за тази цел разглежда в ретроспективен план понятието „риск“, а след това разглежда и съвременните концепции и разбирания за това понятие.

В доклада „Управление на риска чрез серия от международни стандарти ISO 31000“ авторът си поставя за цел да проучи съществуващата стандартизационна система и да изследва серията от международни стандарти ISO 31000 и на тази основа да представи общата структура и актуални подходи за управление на риска в организациите според стандартите, с оглед бъдещо разработване на актуален метод в теорията.

В доклада „Предприемачески рискове при пазарна реализация на строителните инвестиционни проекти“ авторът идентифицира предприемаческите рискове в етапа на пазарна реализация на строителните инвестиционни проекти и на тази основа очертава възможните мерки (препоръки) към строителните предприемачи.

Публикациите са изцяло свързани с темата на дисертационния труд и също представляват задълбочени теоретични изследвания, които съдържат приноси моменти.

Освен посочените три публикации по темата на дисертацията, Миглена Станева-Тодорова е автор/съавтор на още три научни публикации от които една статия, един доклад и една монография.

7. Констатирано или неконстатирано плагиатство в дисертационния труд и автореферата

Направена е проверка за плагиатство в дисертационния труд с помощта на StrikePlagiarism и тази проверка ми дават основание да приема, че дисертационният труд и авторефератът по него са лично дело на автора.

8. Критични бележки и препоръки

Имам две бележки по отношение на дисертационния труд, които по никакъв начин не омаловажават усилията и постигнатите от докторанта резултати.

- 1) По мое мнение би следвало в параграф 1.2 или 1.3 по-ясно да се обоснове защо авторът разглежда влиянието на рисковете именно върху бюджет, качество и време на изпълнение на инвестиционния проект за жилищно строителство.
- 2) Предвид съдържанието на дисертационния труд, неговото заглавие би било по-конкретно, ако съдържаше понятието „жилищно строителство“, т.е. „Управление на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство“.

9. Въпроси към дисертанта

За мен представляваха голям интерес предложените от докторанта иновативни методи за управление на риска при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство. Предвид това поставям следните въпроси:

- 1) В дисертацията е посочено, че изкуственият интелект е система, която се самообучава и търпи развитие. Предвид това, бихте ли могли да оцените риска от това, изкуственият интелект да даде неадекватни или не напълно достоверни препоръки към даден момент за управление на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство.
- 2) Бихте ли могли по време на защитата на дисертационния труд да представите конкретен сценарий (апробация) какви препоръки може да даде ChatGPT 3.5



за управление на риска в избран от Вас реален или хипотетичен инвестиционен проект за жилищно строителство?

10. Заключение

В предоставения ми комплект с документи е налично всичко предвидено в Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна. В резултат от запознаването ми с всички детайли около процедурата за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, както и цялостния процес на обучение в докторантура на Миглена Станева-Тодорова, мога да потвърдя, че са спазени коректно всички изисквания.

Представеният дисертационен труд представлява едно цялостно завършено изследване, в което са налице значими научни и приложни приноси. Считаю, че докторантът е изпълнил успешно образователната цел на докторантурата и е овладял способността за извършване на самостоятелни научно-приложни изследвания.

Изказаното мнение в рецензията ми дава основание напълно убедено да изразя положителната си оценка по отношение на дисертационния труд и като член на Научното жури да гласувам ЗА придобиване от Миглена Стефанова Станева-Тодорова на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8 „Икономика“, докторска програма „Икономика и управление (строителство и недвижима собственост)“.

23.08.2024 г.

Рецензент: .

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

/проф. д-р Росен Николаев/



РЕЦЕНЗИЯ

Вх. № 2210-1233/16.09.2024

От: **Проф. д-р Георги Шинков Забунов**
УНСС - София

Професионално направление 3.8. Икономика

Научна специалност: *Икономика и управление (Недвижима собственост)*

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по *Икономика и управление (Строителство и недвижима собственост)* в ИУ - Варна.

Автор на дисертационния труд: *Миглена Стефанова Станева-Тодорова*

Тема на дисертационния труд: **УПРАВЛЕНИЕ НА
ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИТЕ РИСКОВЕ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯ НА
ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОЕКТИ**

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № РД 06-93/27.06.2024 г. на Ректора на ИУ – Варна и Решение на ФС на Стопански факултет (протокол № 13/ 25.06.24 г.).

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра „Икономика и управление на строителството“* (по-късно преименувана в „Бизнес, инвестиции, недвижими имоти“) на *Стопанския факултет ИУ-Варна*, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност *Икономика и управление (Строителство и недвижима собственост)* съгласно Заповед на Ректора на ИУ – Варна № РД 17-462/ 14.02.2017 г. Обучението е осъществено в *редовна форма* през периода 01.02.2017 г. – 01.02.2020 г. Отчислена е с право на защита със Заповед на Ректора на ИУ – Варна № РД 17-303/ 06.02.2020 г., като следва да защити дисертационния си труд до 03.02.2025 г.

Докторантката е изпълнила успешно индивидуалния си план и отговаря на минималните национални изисквания за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, съгласно чл.2б, ал. 2 и 3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Миглена Стефанова Станева-Тодорова е завършила средното си образование в Математическа гимназия „Д-р Петър Берон“ – гр. Варна през 2007 г. През 2011 г. завършва бакалавърска степен по специалност „Финанси“ в ИУ – Варна. През периода 2014 – 2015 г. се обучава в



магистърска степен по специалността „Икономика на недвижимата собственост“ в същия университет.

Още като студентка Миглена Стефанова Станева-Тодорова работи в Сосиете Женерал Експресбанк и в Териториално статистическо бюро – Варна. Началото на същинската ѝ трудова кариера е през 2015 г., когато постъпва в ЕТ „Стефан Станев – Асо“, гр. Варна. Служебните ѝ задължения включват консултации по управление на недвижима собственост. През 2019 г. започва работа в ИУ – Варна като експерт „Програми и проекти“ към сектор „Управление на проекти“. Засема позицията до месец септември 2023г. Участвала е в осъществяването на редица научно-изследователски проекти, свързани с иновативни практики във висшето образование и пазара на труда, устойчивото строителство и развитието на градската среда, управлението на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти и др.

Миглена Стефанова Станева-Тодорова успешно е реализирала редица професионални обучения в различни области – оценка и подбор на проектни предложения, градоустройственото развитие на гр. Варна, финансиране на научни изследвания, правен режим на електронните документи, курсове за компютърно и езиково обучение и др. Владее добре английски език.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е с общ обем от 280 страници. Включва следните задължителни елементи: разширен увод, правилно обозначен като въведение в проблематиката, с обем 5 страници, основен текст (състоящ се от три глави) с обем от 243 страници, заключение от 3 страници и 16 страници приложения. Списъкът на използваните литературни източници включва 120 позовавания, от които 15 официални интернет сайта. Текстът е онагледен с 38 таблици и 35 фигури.

Актуалността на темата произтича от липсата на подобни разработки в българската икономическа литература и, съответно, необходимостта от създаване на такива.

Като обект на изследване в дисертационния труд са посочени инвестиционните проекти за жилищно строителство, а като предмет - предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство. Прави впечатление, че предметът на изследване е доста широко формулиран. Това налага прецизно определяне на целите и задачите на изследването.

Самата авторка определя целта си по следния начин: да се изследват и идентифицират предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство и на тази основа да се



формулират иновативни стратегии за усъвършенстване на процеса по управление на предприемаческите рискове. Това се прави както от гледна точка на в теорията, така и на практиката. Очакванията са по този начин да се минимизират отрицателните въздействия на рисковете върху изпълнението на инвестиционните проекти за жилищно строителство. За постигането на тази цел се определят и задачите. Те са свързани със същността на предприемаческите рискове и с възможностите за тяхното идентифициране и анализ.

Крайната цел е да се очертаят иновативни стратегии за управление на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство.

В методологичен план се наблюдават две смислови равнища. Първоначално, авторката създава обща методологична схема. Тя се основава на концепцията на Сондърс. На следващото смислово равнище тази обща концепция е конкретизирана за целите на изследването на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство. При изследването са използвани исторически подход, сравнителен анализ, качествен и количествен анализ, статистически методи, математически методи и др.

Като цяло, работата е добре структурирана и стилът на изложението е ясен и разбираем. Въпреки по-големия обем, съдържанието се възприема леко от читателя.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В представеният дисертационен труд могат да се открият следните по-важни научни и научно-приложни резултати:

- Изяснени са особеностите на инвестициите в недвижими имоти и същността на инвестиционните проекти за жилищно строителство.
- Представена е последователността от съществени етапи в жизнения цикъл на инвестиционните проекти за жилищно строителство като основа за тяхното ефективно управление.
- Направен е исторически анализ на еволюцията в разбирането на понятието предприемачески риск, като изводите са конкретизирани за инвестиционни проекти в жилищното строителство.
- Добро попадение е класифицирането на специфичните предприемачески рискове при инвестиционните проекти за жилищно строителство въз основа на жизнения цикъл на инвестиционните проекти.



- На основата на описаното по-горе е разработена и представена цялостна методика за изследване на предприемаческите рискове в инвестиционните проекти за жилищно строителство.
- С помощта на разработената методика са изследвани и анализирани предприемаческите рискове в инвестиционните проекти за жилищно строителство, от гледна точка на тяхното влияние върху бюджета, качеството и времето за изпълнение на проектите.
- За всеки един аспект на влияние (бюджет, качество и време на изпълнение) са идентифицирани и ранжирани по 20 ключови предприемачески риска, с цел по-нататъшното им управление.
- На основата на описания анализ са предложени иновативни стратегии за управление на предприемаческите рискове в инвестиционните проекти за жилищно строителство. Тези стратегии включват използване на уеб базирана платформа и изкуствен интелект за управление на риска.

На практика, направеният анализ, разработването на методиката и предлагането на иновативни стратегии за управление на риска е свидетелство за изпълнение на изследователския план и постигане на целта и задачите на изследването.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Като цяло, приемам изведените от авторката научни и научно-приложни приноси. С цел по-ясното им възприемане, бих ги преформулирал по следния начин:

1. Изяснени са и за целите на изследването са творчески преформулирани понятията „инвестиции“, „инвестиции в недвижими имоти“, „инвестиционни проекти за жилищно строителство“, „финансиране на инвестиционен проект“ и „предприемачески риск“.

2. Предложени са две нови класификации на видове инвестиции и на рискове по фази на жизнения цикъл на инвестиционните проекти за жилищно строителство.

3. На основата на адаптирания подход „Изследователски лук“ на М. Сондърс е разработена методика за изследване на предприемаческите рискове при реализацията на инвестиционни проекти за жилищно строителство. Съществен момент е обосноваването на метода за анализ на данните „Индекс на относителното въздействие“, който е адаптиран за целите на изследването.

4. На основата на емпирични данни от реализирани инвестиционни проекти за жилищно строителство в България са идентифицирани ключови



предприемачески рискове за трите основни цели на проектите – бюджет, качество, време.

5. Очертани са иновативни стратегии за управление на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство в България. Те включват разработване на уеб базирана платформа за оценка на рисковете и интегриране на изкуствен интелект в управлението им.

Първите два приноса определям като научни, а останалите като научно-приложни.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Миглена Стефанова Станева-Тодорова е представила три самостоятелни публикации по темата на дисертационния труд – една научна статия и два научни доклада. Публикациите са писани в рамките на три последователни години между 2017 и 2019. Статията е в рецензирано научно списание, специализирано в сферата на недвижимата собственост. Докладите са изнесени пред авторитетни научни форуми в България.

Представените публикации са по темата на дисертационния труд и представят пред научната общественост съществени резултати, постигнати с него. По количество и качество публикациите отговорят на минималните национални изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е в обем от 50 стр. и резюмира съдържанието на основните структурни части на дисертационния труд. Разработен в съответствие със законовите изисквания за неговото оформяне. Представя добросъвестно съдържанието на дисертационния труд и постиженията на авторката.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към докторантката могат да се отправят и някои критични бележки и препоръки.

По отношение на обема на представения дисертационен труд бих препоръчала в бъдещите си научни разработки авторката да се придържа към по-компактно представяне на съдържанието. Балансът между количествен и качествен анализ предполага и баланс между равнището на теоретична абстракция в тези два аспекта.

Предложените от авторката иновативни стратегии за управление на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за



жилищно строителство имат характер по-скоро на стратегически подходи, отколкото на стратегии. Нека не забравяме, че стратегията е по същността си всеобхватен план за еднократно приложение, насочен към решаване на конкретен сложен проблем. Всеобхватността се осигурява чрез правилно определяне на приоритети за взаимодействие със заобикалящата среда и ефективно използване на собствените силни и слаби страни на организацията. В конкретния случай и двата предложени от авторката инструменти – веб базираната платформа и изкуственият интелект са насочени основно към вътрешната среда на организацията. При това възможностите за използването им са представени концептуално.

Посочените от мен критични бележки в никакъв случай не променят цялостното положително впечатление от дисертационния труд. Отправлям ги като препоръки към докторантката, за да доразвива предложения от нея концептуален модел за управление на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти за жилищно строителство. В този контекст имам към докторантката следния въпрос:

Как вижда тя възможностите предложените от нея инструменти (веб базираната платформа и изкуственият интелект) да се използват за адекватен анализ на външната заобикаляща среда при управление на инвестиционни проекти?

8. Заключение

Представният дисертационен труд **„Управление на предприемаческите рискове при реализация на инвестиционни проекти“** отговоря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагането му.

Въз основа на изложеното давам своята **положителна оценка** и препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да гласуват **„ЗА“** присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност Икономика и управление (Строителство и недвижима собственост) в ИУ - Варна на **Миглена Стефанова Станева-Тодорова**

13.09.2024 г.
гр. София

Подпис:

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

(проф. д-р Георги Забунов)